

Subscribe via [RSS Feed](#)

- [Obrana](#)
- [Sigurnost](#)
- [Unutarnji poslovi](#)
- [Vanjska politika](#)
- [Krize](#)
- [Misije](#)
- [Sabor](#)
- [Vojna industrija RH](#)
- [Ostalo](#)

[Hrvatska](#), [Istaknuto](#), [Obrana](#) | 24/12/2020, 12:54

Obrana u zanemarenom Izvršenju državnog proračuna za 2019.

Za razliku od 2019. godine, kada je Vlada RH svoj prijedlog godišnjeg izvještaja o izvršenju Državnog proračuna za 2018. godinu usvojila još 16. svibnja na svojoj 157. sjednici – pa je taj dokument mogao biti raspravljen u Hrvatskome saboru tijekom jeseni (na radnim tijelima krajem rujna, na plenarnoj sjednici 2. listopada), te izglasan 18. listopada – ove je godine sve drugačije. Naime, dokument nazvan “**Nacrt prijedloga godišnjeg izvještaja o izvršenju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2019. godinu i Prijedlog izvještaja o primjeni fiskalnih pravila za 2019. godinu**” našao se na dnevnom redu Vlade tek 29. listopada, debelo u sjeni rebalansa aktualnog proračuna i nacrta državnog proračuna za iduću godinu. Od 17. sjednice Vlade RH održane 29. listopada, izvršenje lanjskog proračuna je do Sabora došlo istoga dana, i o njemu su se početkom studenog očitovala pojedina saborska radna tijela. No, do kraja tog zasjedanja (15. prosinca), a niti u izvanrednom 5. sazivu (od 16. do 18. prosinca), tema izvršenja državnog proračuna u 2019. nije došla na red plenarne sjednice – što je sve samo ne standardno ili normalno.

Obrana u proračunskom kontekstu

Na sjednici Vlade RH 29. listopada 2020. godine od tridesetak minuta obrazlaganja ukupno objedinjenog predstavljanja svih proračunskih tema (16 radnih točaka sa ukupno 34 dokumenta), ministar financija Zdravko Marić nije točki dnevnoga reda broj 6, i izvršenju lanjskog državnog proračuna, posvetio praktično ni riječ. No, ako sami pogledamo čitavu tu temu, može se reći kako je državni proračun za 2019. godinu izglasan u Saboru 3. prosinca 2018. godine (NN 113/18 od 17. prosinca 2018. godine), a tome je slijedila prvo jedna preraspodjela (između sredine rujna i kraja listopada 2019.), pa rebalans kojeg je Vlada predstavila 31. listopada (a Sabor raspravio do 6. studenog i usvojio 14. studenog), i onda još jedna preraspodjela na samome kraju 2019. godine. Baš je ta zadnja promjena ponešto specifična, budući da nije bila pred Saborom (kao što preraspodjele ni ne dolaze), ali je sitno promijenila ukupni iznos sredstava za obranu (što je karakteristika rebalansa, koji dolaze pred Sabor), kao i financiranje niza pojedinih stavki unutar tako izmijenjene obrambene kvote državnog proračuna Republike Hrvatske.

Propala nabava Baraka – točka na I

Što se tiče kvote Ministarstva obrane u čitavom državnom proračunu tijekom 2019. godine – prvo i osnovno treba napomenuti kako je taj resor u novu 2019. ušao na krilima propalog posla javne nabave borbenih aviona iz Izraela. Dok se još krajem 2018. možda moglo diskutirati o problemima tog posla i sve manjoj vjerojatnosti njegova uspjeha – odmah početkom 2019. tu je sve postalo jasno. No, baš kao i 2009. godine, kada je nalet gospodarske krize slomio obrambeni proračun i ukupno obrambeno planiranje na nekoliko godina, tako je i katastrofalan ishod ovoga posla u prvome momentu izgleda izazvao smrzavanje u mjestu i lanjskih obrambenih planera i obrambenih financijaša. Dok su svi normalni nastojali vidjeti učinak ovog neuspjeha na hrvatski resor obrane – službeno se paraliziralo najbolje vidjelo tijekom ljeta 2019. godine, kada si je tadašnji ministar Krstičević dopustio faktično

lagati pred Vladom i Saborom o financijskom ishodu 2018. godine, dok su sve time uzrokovane faktičke korekcije u tada tekućoj 2019. postale vidljive tek u rebalansu državnog proračuna krajem lanjskoga listopada i onda u NATO podacima o financiranju obrane z zemljama članicama, objavljenima početkom prosinca 2019. godine.

Istini za volju, treba priznati posebno napomenuti manevre koje je Ministarstvo obrane RH tijekom 2019. izvodilo po pitanju modernizacije kao obrambenog prioriteta koji je i pod posebnim povećalom NATO saveza i Sjedinjenih Američkih Država kao najveće članice Saveza. Dok su tijekom čitave te godine zainteresirani promatrači upozoravali na drastičan podbačaj modernizacijskih izdvajanja, koja su većinu godine formalno računala na već jasno nepostojeću kupovinu izraelskih borbenih aviona – do kraja 2019. godine postalo je jasno da se u spašavanju financijskog parametra “Udio modernizacije u ukupnim obrambenim izdvajanjima” MORH još jednom odlučio za putovanje prečacima – umjesto pravim putem. Naime, umjesto da se prizna probleme (i činjenicu kako smo 2018. i 2019 tu završili kao najlošiji u NATO savezu), Hrvatska je stanje krenula šminkati brzim prihvaćanjem američkih donacija borbenih vozila Bradley (bez provođenja domaćeg zakonskog postupka, ali s ulaskom u kongresnu proceduru u SAD), te prihvaćanjem donacije transportnih helikoptera UH-60 Black Hawk – ali praćene i hirovitim dokupom još takvih letjelica iz domaćih novaca. Posebno ovoj kupovini američkih helikoptera, čija je prva rata ekspresno progurana kroz domaću proceduru na samome kraju 2019. godine, vjerojatno treba zahvaliti što je lanjska NATO kvota za modernizaciju s 3,37 posto obrambenih rashoda na kraju ipak skočila na 6,73 posto – vrijednost za 2019. koja je onda ove godine završila korigirana naniže, na aktualno procijenjenih 6,55 posto u NATO registrima za 2019. godinu. Dakle, umjesto rasta prema deklariranih 20 posto od ukupnih obrambenih izdvajanja, Hrvatska posljednjih godina tu pokazuje pad na začelje NATO saveza s postupnim dodatno umanjujućim korekcijama ionako loših brojki. Pa ipak, sve ovo treba staviti u kontekst općeg obrambenog proračuna i njegove raspodjele po segmentima.

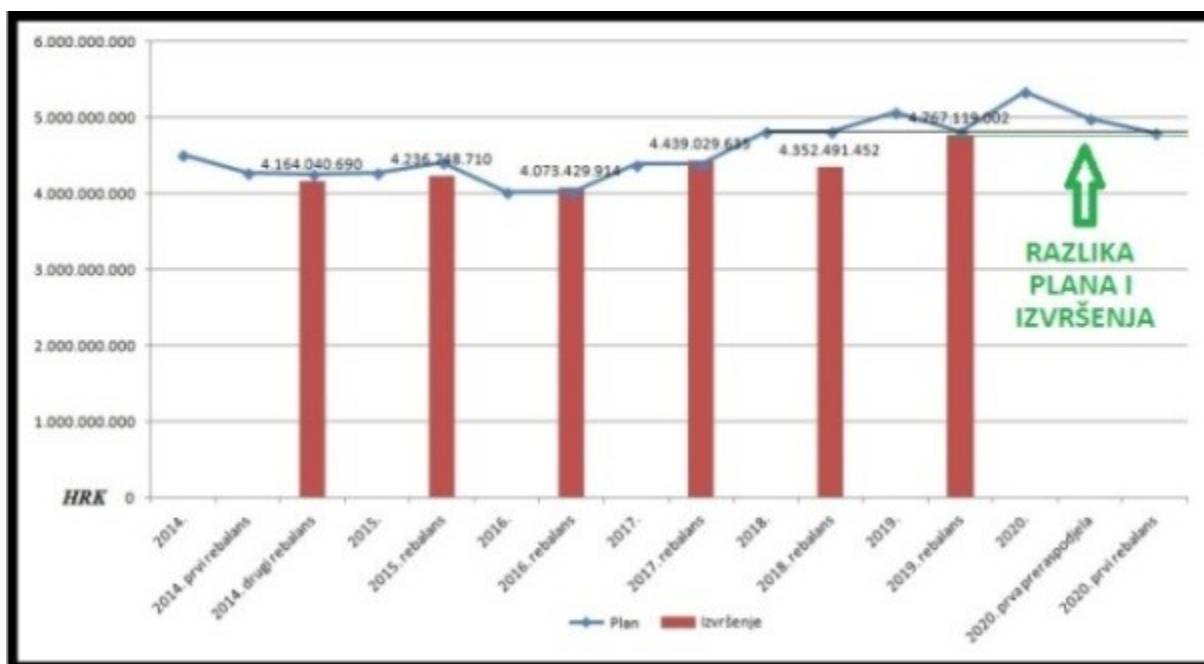
Detaljnije o obrambenom proračunu u 2019. godini

Hrvatski obrambeni proračun je krajem katastrofalne 2018. godine umjesto na planiranih oko 4,8 milijardi kuna završio na 4,35 milijardi (čime je prekinut rast iz 2017. iako se tu činjenicu ni do danas nije jasno te izričito priznalo iz Vlade i obrambenoga resora). No, unatoč očiglednim problemima, većinu 2019. ustrajalo se u prikazivanju financijskoga plana za tu godinu na razini od optimističnih **5.075.302.937 kuna**, da bi tek u zadnja dva mjeseca

lanjske godine onda došlo i do javnog prikazivanja stvarnog stanja stvari. Time da su planski okviri obrambenog proračuna prvo krajem listopada smanjeni na ukupno očekivanih **4.815.302.937 kuna** (smanjenje od 5,12 posto), da bi do kraja 2019. godine račun bio sveden na **4.767.119.001,99 kuna**. Dakle, obrambeni je proračun u zadnja dva mjeseca 2019. pao za dodatni 1 posto, odnosno za ukupnih 6,07 posto od prvog lanjskog plana do zadnjeg svođenja godišnjih računa.

Pa ipak, i takav je rezultat zapravo bolji od očekivanja, budući su ukupna vojna izdvajanja time ipak završila najviša od 2014. godine, iako se jasno podbacilo sve vlastite planove, koje se prethodno objavljivalo za tu godinu. O razini tog podbačaja ponešto govori i činjenica kako Ministarstvo financija u dokumentu o proračunskome izvršenju za 2019. kao planske cifre (s kojima se godišnji učinak mjeri) – koristi korigirane planove sa samoga kraja godine (ne čak ni rebalansiranih 4.815.302.937 kuna, nego **4.810.843.210 HRK** iz one zadnje/čudne preraspodjele), a ne sav onaj neosnovani optimizam (5.075.302.937 kuna) koji su od kraja 2018. do kraja listopada 2019. ustrajno držali pred očima javnosti, iako bi to bilo bitno realističnije mjerilo stanja.

Što se kretanja pojedinih segmenata lanjskog obrambenog proračuna tiče, brojni su se dijelovi tu jako kolebali od kraja 2018 do kraja 2019. godine, a njihovi su se planovi do konačnoga izvršenja često mijenjali i u dvoznamenkastim i troznamenkastim postocima. I dok bi to još bilo razumljivo u slučaju proračunskih stavki koje su jasno bile ovisne o nekom sklopu objektivnih okolnosti koje se ne može predvidjeti tijekom godine (kao u slučaju troškova protupožarne sezone), često se radikalno kolebanje bilježilo i u stavkama za koje je iole podrobnijem promatraču bilo jasno da tijekom 2019. ili neće ispuniti pretjerano ambiciozne planove (odvojena 2. rata novaca za nepostojeću nabavu aviona) ili da su u pitanju ozbiljno podcijenjeni troškovi koji će nužno ozbiljno rasti (stavka sudskih troškova). Među svim tim segmentima, nekoliko je vidljivih grupa po trendovima kretanja za njih odvojenih novaca i to ćemo sad pogledati detaljnije. Napomenimo samo da je u službenim dokumentima izvršenja državnog proračuna za 2019. godinu i kod promatranja pojedinih proračunskih segmenata naglasak usporedbi namjerno stavljen na zadnje planske cifre s kraja godine, ne bi li promatračima manje upadala u oči kolebanja većine tih stavki tijekom same 2019. godine. No, za volju ozbiljnijeg razmatranja, mi ćemo to gledati ponešto sveobuhvatnije.

Segmenti, segmenti...

Kao prvo, tu su tri segmenta za koja je tijekom 2019. bilo planirano da rastu i stvarno su rasli, više ili manje prema planiranoj dinamici – “Obuka i logistička potpora OS (2507)”, “Međunarodna suradnja (2508)” te “Komunikacijsko-informacijski sustavi i potpora (2506)”. I dok su unutar **(1)** segmenta obuke i potpore bolje od planova rasle stavke “Obuka i vježbe (A545060)” (umjesto 3,73 posto od kraja 2018. do kraja 2019. došlo je do porasta od 19,63 posto, na konačnih 11,85 milijuna HRK) i “Održavanje materijalnih sredstava i sustava (A545061)” (umjesto prvotno planiranih 1,69 posto od kraja 2018. do kraja 2019. došlo je do porasta za 15,73 posto, na konačnih 359,22 milijuna HRK) – gdje se plaćalo dijelove za američke helikoptere OH-58D, kao i remont helikoptera Mi-171Sh, raznih oklopnih sredstava, topništva, inženjerijske opreme i brodova. Čak je tu i stavka “Održavanje građevina i infrastrukture (A545062)” tijekom 2019. umjesto pada za 11,96 posto na kraju zabilježila rast od 6,09 posto (na oko 74,96 milijuna HRK). **(2)** U poslovima iz segmenta međunarodne suradnje, koja je s oko 60,8 milijuna u 2018. trebala skakati prema 66,6 milijuna (a zapravo dostigla 64,36 milijuna, odnosno rast od 5,79 posto) to se kretanje odnosi na dobro planirani rast “Bilateralne i multilateralne suradnje (A545063)”, koja je ponešto podbacila u izvršenju planiranih aktivnosti, i ponešto slabiji od plana rast “Aktivnosti u okviru NATO i EU (A545064)”, gdje nikako da se konačno ozbiljno ojačaju hrvatske misije pri NATO i EU. Sasvim je drugačija situacija **(3)** u segmentu KIS i potpore. Naime, iako je ondje na razini čitavog segmenta u 2019. ostvaren porast sredstava za 17,43 posto prema 2018. godini (od 238,77 milijuna krajem 2018. na 280,38 milijuna krajem 2019.) uz relativno pridržavanje planova o porastu – tu je zapravo došlo do ružnoga loma u planiranju. Naime, umjesto da u ovom segmentu po planu raste većina stavki, njih je pretežiti dio stagnirao ili izrazito padao – dok su strelovito narasla (s prvotno planiranih 49 na 151,66 milijuna kuna) samo izdvajanja za stavku “Sudske presude i ovrhe (A545071)” – trošak kojeg MORH iz samo njima poznatih razloga ustrajno podcjenjuje. Posebno tu treba spomenuti pad izdvajanja za stavku “Opremanje i modernizacija KIS (A545054)” koja je umjesto oko prvotno planiranih 94,06 milijuna HRK konačno završila na mizernih 33,2 milijuna (podbačaj od 64,68 posto prema prvotnim planovima za 2019., odnosno 26,17 posto prema takvim izdvajanjima 2018. godine) – gdje se nadmašilo planove po pitanju nabave civilnih, korisničkih računala (za 10,98 posto), ali se podbacilo u pribavljanju vojnih komunikacijskih sustava (38,24 posto). Posebno je tužna priča tu i stavka “Razvoj cyber sposobnosti (K545056)”, verbalna perjanica vodstva MORH tijekom prethodnih godina. Ona je umjesto na prvotno planiranih 34,8 milijuna HRK krajem 2019. konačno završila na oko 13,2 milijuna (62,08 posto lošije od planova, ali ipak i 4,88 posto bolje nego prethodne 2018. godine). Sadržajno, tu se obuhvatilo “*izgradnju I. faze mrežne okosnice koja je ugovorena u 2018. godini, nabavu računalne opreme (hiper-konvergirano rješenje za virtualizaciju, diskovni sustavi, serveri-poslužitelji, mrežna oprema, sigurnosni uređaji i dr.) za*

potrebe opremanja novog podatkovnog središta” – još jednog u nizu državnih podatkovnih središta u RH koje se pokušava graditi.

Kao drugo, posebna su priča **(4)** kadrovski troškovi, čiji porast u posljednjim godinama postaje poseban problem u svjetlu NATO kriterija. Kad imamo u vidu da je segment “Upravljanje i potpora osoblju (2505)” krajem 2019. iznosio 57,16 posto u cjelini hrvatskih obrambenih izdvajanja u državnom proračunu, dok NATO pregledi za 2019. govore o udjelu kadrova od 73,71 posto u ukupnim deklariranim obrambenim izdvajanjima RH – ne čudi kako se prvotno planiralo da ova stavka ostane u razini proračuna i izvršenja iz 2018. godine, da bi tek kasnije i ta javna perjanica ministra Krstičevića ipak krenula strmo uzlazno. Dakle, iako se većinu 2019. ostalo pri navodu od **2.602.654.634 kuna** za troškove osoblja, ovaj je stavka u rebalansu krajem listopada 2019. povećana na **2.726.159.971 kuna** (4,75 posto), da bi s krajem 2019. završila na “tek” **2.725.103.253,27 kuna** (umjesto prvotno planiranog porasta za samo 0,004 posto od kraja 2018. do kraja 2019. zapravo je u tom periodu došlo do porasta od 4,71 posto). Naravno, ta kretanja – koliko god bila mila zaposlenima u MORH i OS RH – predstavljaju važan dio teškog problema po pitanju osiguravanja dugoročne stabilnosti sektora obrane u RH.

Kao treće, tu su dva segmenta za koje se planiralo da postupno padaju tijekom 2019. godine, pa su oni i stvarno polagano padali – “Mirovne misije (2509)” i “Korištenje OS za pomoć civilnim institucijama i stanovništvu (2606)”. Od toga je segment **(5)** “Mirovne misije” od kraja 2018. do kraja 2019. smanjen za 19,09 posto (od 166,14 na 134,42 milijuna) – s tim da je za početak godine prvo bilo uplanirano smanjenje od 13,77 posto, pa onda još 1,4 posto do prve preraspodjele, te još minus od 4,85 do rebalansa – da bi se onda na samom kraju godine ipak krenulo dodavati sredstva u ovu svrhu (plus od 1,67 posto, od kojeg se uspjelo realizirati tek 1,19 posto – dodatnih oko 31 tisuću HRK, umjesto željenog dodatka u iznosu od 5.032.775 kuna). Pri tome, jače su smanjivane stavke “EU misije i operacije (A545067)”, s padom od 50,23 posto u 2019. godini (od 4,75 milijuna HRK krajem 2018. na 2,366 milijuna na kraju 2019. godine), gdje su OS RH bile u operacijama “EU NAVFOR SOMALIJA – ATALANTA” i “EUNAVFOR MED

SOPHIA”. Stavka “UN misije (A545065)” s padom od 35,11 posto tijekom 2019. (od 15,034 milijuna HRK krajem 2018. na 9,756 milijuna na kraju 2019. godine) obuhvatila je 3 misije (UNMOGIP, UNIFIL i MINURSO), od kojih je posebno značajno djelovanje u Libanonu, započeto u svibnju 2018. godine i dovršeno u svibnju 2019. godine. Ponešto je manje tu smanjivana stavka “NATO operacije (A545066)”, koja je tijekom 2019. pala za 16,43 posto (od 146,35 milijuna krajem 2018. na 122,3 milijuna na kraju 2019. godine). RH je tu djelovala u ukupno 6 aktivnosti – **(1)** u NATO misiji “Resolute Support” u Afganistanu, **(2)** operaciji KFOR na Kosovu, **(3)** u misiji (NATO Mission Iraq – NMI) u Iraku, **(4)** u operaciji “SEA GUARDIAN” na Mediteranu, **(5)** u aktivnosti ojačane Prednje prisutnosti (eFP) u Poljskoj, te **(6)** u operaciji koalicijskih snaga “INHERENT RESOLVE” u Kuvajtu. No, o svemu tome se čulo jako malo, a čak ni žrtve u Afganistanu nisu na kraju bile povodom za ozbiljnije javno izvještavanje iz takvih aktivnosti.

Damir Krstičević u obilasku Operativnog vatrogasnog zapovjedništva (Photo: M. Čobanović)

Bitno se umjerenije smanjivao **(6)** segment “Korištenje OS za pomoć civilnim institucijama i stanovništvu (2606)”, čijim se aktivnostima tadašnji ministar obrane Krstičević najčešće bavio i hvalio u javnosti. Rashodi za ovdje sadržane aktivnosti bili su tijekom 2019. financijski umanjeni za 1,17 posto (ukupno 1.436.581,82 smanjenja) – no nisu se tu baš sve stavke kretale jednako. Naime, kako je normalno, za stavku “Protupožarna zaštita (A545035)” se većinu godine držalo u pripravnosti dodatna sredstva (rezervnih 24,43 milijuna kuna, ili 30,26 posto ukupnog iznosa iz 2018. godine), da bi se onda krajem godine to sve vratilo na razinu sličnu onoj od godinu ranije (s porastom od tek 1,84 posto na kraju 2019. godine). Stavka “Pomoć lokalnoj zajednici i ustanovama (A545070)” završila je smanjena za 1.408.769,39 kuna ili 44,12 posto od 2018 do 2019. godine (na oko 1,77 milijuna kuna) – iako je bitno porastao broj građevinskih intervencija u pomoć lokalnoj samoupravi (106,25 posto više nego godinu ranije), kao i broj veteranskih sprovoda na kojima su OS RH učestvovala (15,67 posto više takvih počasnih djelovanja nego 2018. godine). Stavka “Obalna straža (A545039)” je na kraju 2019. završila 2.834.451,07 kuna ili 11,66 posto kraća nego 2018. (smanjena na oko 21,47 milijuna) i sa 18,2 posto manje angažiranja ljudstva od plana, dok se stavku “Potraga i spašavanje (A545069)” u istom periodu povećalo za 78,5 posto (od 1,07 milijuna krajem 2018. na oko 1,91 milijun krajem 2019. godine). Jedino je tu stavka “Hitni medicinski prijevoz (A545068)” ispala dobro planirana, krećući se u to čitavo vrijeme od 13,4 do 13,89 milijuna kuna (uz rast od 3,58 posto na godišnjoj razini). Odnosi se to na troškove 2 transportna helikoptera s posadama i medicinskim timovima smješteni u vojarni „Knez Trpimir“ u Divuljama i u Zračnoj luci Rijeka na otoku Krku koji su tijekom 2019. bili u stalnoj 24-satnoj spremnosti.

Modernizacija kao posebno bolna točka

Kao četvrto, posebna je priča (7) “Opremanje, modernizacija i izgradnja (2504)” – segment od kojeg se očekivalo ozbiljan rast (do kojeg 2019. nije došlo), što je tek donekle i na prvi pogled ublaženo kupovinom transportnih helikoptera iz SAD. Konkretno, segment koji je na kraju 2018. trošio 687,78 milijuna kuna, trebao je porasti skoro dvostruko (na 1,37 milijardi), ali nije – nego se do kraja 2019. jedva dovukao do 897,56 milijuna kuna (umjesto 99 posto, porast od tek 30 posto prema katastrofalnoj 2018. godini). No, i taj je rezultat uvelike postignut svojevrsnim upitnim pogotkom u zadnjim minutama utakmice.

Naime, od ukupno osam stavki u ovom segmentu, tijekom 2019. raslo je samo njih tri – “Borbeno oklopno vozilo (K545043)”, “Opremanje materijalno tehničkim sredstvima (A545042)” i “Izgradnja, rekonstrukcija i adaptacija objekata i infrastrukture (A545076)”. **Kao prvo**, tu je pitanje dovršetka opremanja borbenih oklopnih vozila Patria oružnim stanicama s oružjem kalibra 30 mm – posao koji je dugo kasnio, i izgleda da je tek tijekom 2019. ipak zakotrljan iznimnim trudom državnog tajnika Jakopa. Na ovu je stavku tijekom 2018. bilo potrošeno samo 69,7 tisuća kuna, a onda se za 2019. uplaniralo 106,65 milijuna kuna (porast od 152.825,16 posto) – da bi do jeseni postalo jasno kako je to ipak bilo previše optimistično, pa je u rebalansu smanjeno na 36,254 milijuna – iako posao na kraju nije dovršen te godine, te je stavka završila na potrošnji od 36,27 milijuna HRK (još uvijek fantastičnih 51.910 posto, skoro PEDESETDVIJE TISUĆE POSTO više nego godinu ranije). **Kao drugo**, opremanje materijalno tehničkim sredstvima je kraj 2018. dočekalo na 101,29 milijuna kuna i planom porasta od 112,79 posto (na 215.539.871 kuna). Iako se ovdje navode i pribavljanja brojnih vozila na leasing, opremanje cisterni i ekspedicijskoga kampa, predujam za 10 brodica Zodiac FC530 te ronilačka, padobranska, NBK, sportska i vojna oprema (samo 1,040 komada pješačkog oružja od planiranih 1,500) – do kraja godine su tu bili udomljeni i novci za plaćanje lanjske rate američkih transportnih helikoptera UH-60 Black Hawk (ukupno 262.274.114,02 kuna), tako da je ovaj segment krajem godine povećavan na maksimalnih 383,58 milijuna u rebalansu. Od toga je do kraja godine stvarno potrošeno 367.954.085,44 kuna – skoro isto kao godinu ranije, mimo ondje naglavačke uglavljenog plaćanja helikoptera (za koje je hrvatska javnost ionako prvi glas o kupovini dobila tek 31. listopada 2019. godine baš na portalu Obris.org). I onda, **kao treće**, još ostaje izgradnja, rekonstrukcija i adaptacija objekata i infrastrukture – stavka kojom se MORH u mandatu ministra Krstičevića pasionirano bavio – što smo prepoznali i kao jedno od rijetkih aktivnih polja javne nabave u njegovu mandatu. Pa ipak, iako se za pripremne poslove te konkretne radove u Petrinji, Puli, Kninu, Varaždinu i Splitu, u Pločama i Zemunik Donjem, te na Udbini i slunjskome poligonu tijekom 2018. utrošilo 96,94 milijuna kuna – plan je bio tijekom 2019. te rashode dići za 77,68 posto (na 172,245 milijuna kuna). To tijekom godine nije uspjelo, pa su ovi rashodi prvo smanjivani na 169,35 milijuna, pa rebalansirani na 124,33 milijuna – da bi kraj 2019. dočekali s potrošnji 118,96 milijuna HRK. Pri tome u oči upada ozbiljan podbačaj planirane izgradnje novih objekata, dok je navodno bolje od planova išlo

obnavljane starih objekata te priprema radnih dokumentacija za neke buduće građevinarske poduhvate.

Preostalih 5 stavki u ovom segmentu je tijekom 2019. godine padalo, kako prema modernizacijski lošoj 2018. tako i prema optimističnim planovima iz prve dvije trećine 2019. godine. Najbolje je tu još prošla stavka “Opskrba materijalnim sredstvima (A545049)”, koja je tijekom 2019. pala za samo 11,37 posto (od 399,74 milijuna – umjesto rasta na 408,445 milijuna ona je do kraja 2019. stala na potrošenih 354,31 milijun kuna) i gdje se pribavljalo UbS, gorivo, odore (radikalno više od planova) i sportsku odjeću. Od toga sve dalje je sve lošije. Stavka “NATO integrirani sustav PZO (K545046)” je od potrošenih 7,051 milijuna kuna u 2018. trebala rasti na 16,46 milijuna u 2019. godini, ali je na kraju završila smanjena za 33,51 posto (na 4,69 milijuna, što je podbačaj od 71,52 posto od prvotnih planova za lanjsku godinu). Novci su tu potrošeni na izgradnju objekta za prihvatanje sustava ASBE, rekonstrukciju postojećeg objekta za potporu sustavu ASBE, na nabavu komunikacijske opreme te na usluge potpore od NCIA (NATO Communications and Information Agency) u provedbi projekta uvezivanje hrvatskog sustava za nadzor i zaštitu zračnog prostora u NATO integrirani sustav protuzračne obrane (NATINADS) i NATO integrirani zrakoplovni sustav zapovijedanja i nadzora (Air Command & Control System Software-based Element – ASBE). Na stavku “Opremanje dalekometnim topničkim sustavom (K545074)” je u 2018. bilo potrošeno 78,79 milijuna kuna, i kako se taj projekt primiče kraju – tu se do kraja godine očekivalo utrošiti 19 milijuna u 2019. godini, da bi na kraju ipak bilo potrošeno tek 14,36 milijuna (podbačaj od 24,42 posto prema prvotnim planovima za 2019. godinu). Pa ipak, samohodne haubice PzH2000 su u hrvatskoj službi imale problema za koje nije jasno jesu li ovim investicijama i stvarno bili otklonjeni,

Stavka “Obalni ophodni brod (K545044) je u 2018. godini koštala 3.895.247,55 kuna i proizvela prototip prvog iz planirane klase brodova. No, kako u 2019. na kraju nije bilo planiranog nastavka gradnje ostatka klase, do pred kraj godine planiranih 70,4 milijuna kuna ostalo je nepotrošeno – te je ovdje do kraja 2019. zapravo utrošeno tek 18.917 kuna (što je podbačaj od 99,97 posto prema planovima s početka godine). No, i ovo je još i dobro u usporedbi s bolnom točkom hrvatske vojne modernizacije – stavkom “Opremanje višenamjenskim borbenim avionom (K545045)”. Za nju se do kraja 2018. držalo rezerviranih 350 milijuna kuna, koji nisu potrošeni. Onda se do pred kraj 2019. uporno na stavci držalo iznos od 360 milijuna za sad već jasno nepostojeću kupovinu, da bi to bilo uklonjeno s računa tek u rebalansu državnoga proračuna 31. listopada 2019 – no ne svođenjem stavke na 0,00 kuna (što bi izgledalo loše u računu) već potpunim uklanjanjem te stavke iz dokumenta “Nacrt prijedloga godišnjeg izvještaja o izvršenju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2019. godinu i Prijedlog izvještaja o primjeni fiskalnih pravila za 2019. godinu”, kako pred Vladom, tako i iz njegove kasnije varijante zaprimljene na postupanje u Hrvatskome saboru. Pri tome je ostalo kompletno nejasno od kuda su zapravo na kraju plaćeni pojedini troškovi propalog posla javne nabave borbenih aviona iz Izraela, za koje se prvo pričalo kako ne postoje – da bi onda ipak postupno barem rubno isplivali početkom 2019. godine.

Zaključak

Ukupno gledano, obrambene financije u 2019. godini, kako su prikazane u Godišnjem izvještaju o izvršenju državnog proračuna RH, nisu ni izbliza tako loše kao godinu ranije. Zato ovo izvješće iz državnih krugova i nisu tako direktno skrivali kao ono za 2018. godinu – iako je i **ovaj dokument kroz zanimljivo tempiranje njegove objave zapravo završio van fokusa većine promatrača**.

No, usprkos boljim ukupnim rezultatima na godišnjoj razini, kroz zadnju punu godinu ministarskog mandata Damira Krstičevića ipak dominira spoznaja kako su **poslovi skoro svekolike vojne modernizacije u Republici Hrvatskoj lani zapravo zaglavili, dok su kadrovski troškovi nastavili s rastom** – što odgovara našim zapažanjima iz veljače

2019. godine i ujedno je duboko suprotno zahtjevima koje NATO savez postavlja pred svoje države članice.

Pri tome, **problemi modernizacije nisu bili ograničeni samo na propast planirane nabave borbenih aviona za HRZ iz siječnja 2019. godine** – budući je podbačaj i nakon ulaska RH u ishitrenu kupovinu američkih helikoptera (u toj godini vrijednu 262.274.114,02 kuna) još uvijek iznosio 472.185.774,78 kuna (razlika između prvotnih planova za 2019. i konačnog izvršenja). Kako je za drugu ratu otplate borbenih aviona u 2019. izrijekom bilo planirano 360 milijuna kuna, i mimo toga je 2019. očigledno postojala **dodatna “modernizacijska rupa” od 374.459.888,78 kuna**, koja je do pred kraj godine barem dijelom završila pokrpana interventnim dokupom dva helikoptera UH-60M uz već dobivanje takve 2 letjelice iz američke donacije. Pri tome, ovaj nagli modernizacijski trošak nije 2019. završio ni izdvojen u zasebnu proračunsku stavku, iako je očigledno riječ o jednom od strateških projekata za HRZ, ali i OS RH te MORH u cjelini.

Uz to, ponešto žalosno djeluje činjenica kako se ni u 2019. nije uspjelo stati na kraj troškovima sudskih postupaka i ovrha, koje se često jako podcjenjuje i onda kroz godinu nanovo vraća u očekivane okvire, kao i dodatna činjenica da temeljna informatizacija obrambenog sustava ide teško i sporo – čak i kad se njeni elementi podvedu pod krilo perjanica javne hvale, kakvima su zadnjih godina postale teme “cyber-odbrana” i “cyber-ratovanje”.

*** Ovaj tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja kvalitetnog novinarstva Agencije za elektroničke medije**

Recommend 27 people recommend this. [Sign Up](#) to see what your friends

Vezani Tekstovi:

1. **Ministar obrane “kreativno” pred javnošću i Saborom**
2. **Financiranje obrane RH u prvih 6 mjeseci 2012. godine**
3. **Obrana u izvršenju državnog proračuna 2012. godine**
4. **Obrambeni proračun – laž, velika laž i statistika**
5. **Bezrazložan put od vježbe do skandala**

Tags: [Damir Krstičević](#), [financiranje obrane](#), [Hrvatska](#), [izvršenje državnog proračuna](#), [MORH](#)

Share:

[Tweet](#)

Author: [Igor Tabak](#)